

zvesto, toda tudi tukaj rovari Venizelos in njegovi od četverosporazuma najeti in podkupljeni pristaši. Število kraljevih pristašev se krči vedno bolj. Dobra polovica grških častnikov in grškega vojaštva se je izneverila kralju in uskočila v Venizelosov tabor. Isto gibanje se pojavlja v vojni mornarici. Stiri grške vojne ladje so zapustile grška pristanišča in se pridružila četverosporazumovemu vojnemu brodogovju. Grški kralj je odpoklical iz Londona princa Andreja. Londonski listi so mnenja, da se namerava kralj Konstantin odpovedati prestolu. V tem slučaju bi postal princ Andrej njegov naslednik. V Grčiji se pričakujejo v bližnjih dneh važni dogodki.

Naše žrtve za domovino.

Padla sta dva brata junaka Franc in Anton Zvare iz Verzeja. Starejši Franc, 27 let star, je padel dne 19. avgusta proti Italijanom in je v 3 minutah izdajal svojo blago dušo. Mlajši Anton, star 21 let, je padel že dne 20. nov. 1915. Starši so bili še le sedaj obveščeni, da je umrl. Padla sta bila lep vzgled vsem mladeničem. — V Lincu je umrl črnovojnič Ignac Toplak iz Trnoveškega Vrha, septembra na italijanskem bojišču. — Padel je 6. septembra na italijanskem bojišču Alojzij Mesarec, doma iz Črmlje iste župnije. — Med neštete žrtve našega naroda, ki z lastno krvjo potrjujejo svojo uganost in zvestobo domovini in presvitlemu vladarju, moramo pripisati tudi pridnega, vrliga mladeniča Ivana Planinšec iz St. Ilja pod Turjakom, sina krščanske, poštene rodbine, katere gospodar je obtem cerkveni ključar. Bil je najstarejši meč sinovi, up in opora svojih staršev. Nad več mesecev se je bojeval proti izdajalcu v južnih Tirolah. Dne 23. avgusta ga je zadela sovražna granata. Za par trenutkov se je že nahajal v boljši domovini. — Alojzij Zakošek, 19 let star, doma v Zagorju pri Kozjem, je bil ranjen od laške granate v hrbet in je umrl v vojaški bolnišnici v Mariboru dne 14. sept. — Na gori Interrotto na italijanskem bojišču je dne 17. sept. padel od granate zadet naš ljubi fant Jak. Rom, vzoren, res vzgleden in vnet član naših društev in Marijine kongregacije na Teharjih pri Celju. Doma je bil iz Ogoreuca, župnije Sv. Jurija ob juž. žel. Vse žaluje za njim. Takih fantov bomo silno pogrešali. — Dne 12. julija je padel na laškem bojišču, zadet od granate, spoštovan mladenič Milan Rubin iz Jastrebec pri Sv. Boljenku na Kogu, star še le 21 let. Bil je v vzgled vsem mladeničem. Lani mu je kruta roka morilčeva ubila dobrega očeta. Od tedaj je on skrbel za svojo bolno mater in za dve majhni sestrici. Uboga rodbina! Daroval je življenje za domovino na južnem bojišču dne 27. julija v cvetju mladosti 19letni pridni mladenič Franc Breznik iz Letuša. — V graški bolnišnici je dne 13. avg. umrl 23letni Janez Petek, doma od Gornje Sv. Kungote. Dne 16. febr. je bil Petek pri Valjevu od Srbov vjet, a je meseca aprila srečno utekel Srdom. Na to je bil na laškem bojišču ranjen in si je nakopal težko bolezen. Po večmesečnem trpljenju je pridni mladenič podlegel. Pokopan je v Gradcu. — V zadnjem času so iz Vurberga zopet padli trije prav pridni fantje Marijine družbe na italijanskem bojišču: Jožef Vodan iz Krčevin, F. Rojko iz Vumbaha in Feliks Minih iz Grajene. — Na laškem bojišču je padel dne 2. sept. dobi mladenič Mihael Selič iz Dobjega, zadet od mine v glavo in prsa. Pokopan je v Dutovljah. Dne 6. avg. je padel na Monte Zebio 20letni mladenič F. Frece. — Iz Nove Cerkve pri Celju se nam poroča, da je došlo poročilo vojnega kurata, ki pravi, da je padel za domovino Martin Ternovšek dne 12. julija v boju na gori Galmarara v bližini mesteca Asiago na Laškem. Zapuščena žalostna žena in pet nedorastlih otrok.

Vsem padlim slovenskim junakom naj sveti večna luč!

Tedenske novice.

Darovni dnevi. Povoždom cesarjevega godu se bo od 4. do 8. oktobra pobiralo darove za razne vojnookrbrne namene.

15. vojna pobožnost s procesijo v stolni župniji v Mariboru. Veličastne so bile dosedajne procesije povodom vojne pobožnosti v mariborski stolnici. A vse prejšnje je prekosila nedeljska dne 1. oktobra. Tolike in tako splošne udeležbe pri prošnji procesiji še ni bilo v Mariboru, kakor letošnjo prvo nedeljo rožnoveškega meseca. Majhno in veliko, mlado in staro, je v goreči molitvi prosilo pomoči in varstva Kraljico miru. Poleg drugih udeležencev je tudi več sto rekonvalescentov korakalo v dolgi procesiji k Materi Milosti. Vojno procesijo so vodili ob obilni asistenci prevzvišeni Nadpastir, ki so z močnim glasom po mestnih ulicah molili litanije vseh svetnikov in najsv. Imena Jezusovega s primernimi molitvami. Potem so pa z navduševalnimi besedami mnogoštevilno zbranim vernikom oznanjali božjo besedo, v-

spodbujajoč jih k vstrajnosti do smrti na podlag svetopisemskih besed: „Bodi zvest do smrti in ti bom dal krono življenja“ (Skr. raz. 2, 10), k trdnemu zupanju v Boga, k dejanski ljubezni, ki se naj kaže zlasti v dnevih darovanja (4.—8. sept. t. l.) in pa k resnični pokori. Velikanska vojna pobožnost je naredila na vse navzoče najboljši utis.

Zborovanje poljskih škofov iz Rusko-Poljske. Dne 12. in 13. sept. so zborovali v Varšavi pod vodstvom varšavskega metropolita Aleksandra Kukovskega poljski škofje iz Rusko-Poljske. Predmet posvetovanj so bila verska in solska vprašanja ter vprašanja, nastala vsled novih po vojni povzročenih razmer. Poljsko-ruski škofje so ob tej priliki odposlali na sv. Očeta udanostno pismo.

Avstrijski državni zbor. Predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester je sklical načelnike državnoborskih klubov za dan 23. oktobra na Dunaj, da se posvetuje z njimi o sklicanju državnega zbora. Ni verjeti, da bi predsednik dr. Sylvester ne storil tega v sporazumu z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom. Dosedaj se je vsak ministrski predsednik udeleževal vseh sej klubovih načelnikov, kajti posvetovanja brez njega nimajo pravega pomena. Pričakovati je vsled tega, da se bo grof Stürgkh udeležil tudi napovedane velevažne seje.

Pastirsko pismo prevzvišenega gospoda kneznadškofa goriškega. Prevzvišeni gospod kneznadškof goriški Frančišek Borgia Sedej je izdal prekrasno pastirsko pismo, ki bo prava uteha našim goriškim beguncem, pa tudi bo drilo vsemu našemu narodu. Prevzvišeni nadpastir kliče s preiskrenimi besedami svojem ljudstvu, naj ne klone, ampak naj v trdnem zupanju dviga oči k večni Pravici.

Naročnikom! Z današnjo številko se prične za naše naročnike zadnje četrtletje. Mnogim je s 1. oktobrom tudi potekla naročnina. Vabimo in prosimo vse tiste, ki še niso plačali naročnine do konca leta, da to takoj storijo, da v pošiljanju lista ne bo treba kaj spreminjati. Obenem pa vabimo v naš krog tudi še vse tiste Slovence in Slovenke, ki še niso naročeni na „Slovenskega Gospodarja.“ Naročnina za „Slovenskega Gospodarja“ znaša za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K.

Naš podlistek. Z današnjo številko smo pričeli priobčevati daljši podlistek „Vojni spomini“, ki ga je spisal dobroznani pisatelj, vojni kurat č. g. Januš Golec, ki si sedaj od ruske granate hučo poškodovano roko vrači v Rogiški Slatini. Priporočamo, da si naročniki vse številke, kjer bo priobčen ta podlistek, dobro shranijo, ker je snov velezanimiva.

Duhovniška vest. Č. g. Janez Bogovič, korni vikar v Mariboru, je vpoklican kot c. in kr. vojni kurat v vojaško službo ter odrine danes na svoje mesto.

† Nadučitelj Konrad Mejovšek. V soboto, dne 30. sept., je umrl v Reki pri Hočah v 60. letu svoje starosti nadučitelj Konrad Mejovšek. Pogreb je bil danes popoldne v Hočah. N. p. v m.!

Č. g. Rajmund Bratanič. c. kr. vojni kurat, ki se že dve leti nahaja v ruskem vjetništvu, je iz Azije in sicer iz pustinje Gobi (v Mongoliji, južno od Bajkalskega jezera, severno od Kitajske) pisal dne 11. junija č. g. Alojziju Zamuda, župniku v Črešnjevcu, pismo, v katerem med drugim pravi: „Sem še zdrav in čil. Gre mi še kaj zadovoljivo. Čeravno imam večasih trenutke, v katerih si bolj želim smrti, nego življenja. Postal sem že popolnoma melanholičen. Dal Bog vendar že skorajšnji konec, upam, da boše potem v domovini vse bolje. Imam tukaj dušno pastirstvo nad 13.000 avstro-ogrskimi in rajhovskimi vojnimi vjetniki, samimi Nemci. V jeseni leta 1916 pa pridem, ako še ne boše konec vojne, meč Slovan. Prirčne pozdrave iz daljne pustinje Gobi.“

Novi vpoklicani črnovojniki. Domobrantsko ministrstvo razglašja: Za črnovojnike, rojene v letih 1871 do 1866, ki so bili vpoklicani v vojake za dne 2. oktobra 1916, a je bil ta vpoklic preložen, in za črnovojnike, rojene v letih 1892 do 1890 in 1884 do 1880, ki bi morali pod orožje dne 10. oktobra, je sedaj določeno sledeče: Avstro-ogrski črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1871 do 1866, so sedaj vpoklicani pod orožje na dne 3. novembra 1916. Črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1892 do 1890, 1884 do 1880, niso vpoklicani na dne 10. oktobra, kakor je bilo prvotno določeno, ampak so vpoklicani na 16. novembra 1916. Pripomni se, da so ti novi vpoklicani veljavni samo za tiste črnovojnike, ki so bili pri prebiranju v naši državi, za črnovojnike pa, ki so bili pri prebiranju v kaki drugi državi, n. pr. v Nemčiji, nimajo ti vpoklici nobene veljave, ampak je veljaven samo tisti dan vpoklica, ki je označen v črnovojniški izkaznici vpoklicanega.

Zvišane pošne pristojbine tudi za vojake na bojišču. Poštno ravnateljstvo za Stajersko razglašja, da voljajo od 1. oktobra dalje zvišane pošne pristojbine tudi za zasebne pošne zavoje, vzorce blaga, denarne pošiljatve, pisma, dopisnice itd., katere odpoštljajo svoji vojakom na bojišče.

Mladinska organizacija. V Črešnjevcu pri St. Bistrici je bila v nedeljo, dne 1. oktobra, lepa in pri-

srčna prireditev mladinske organizacije. Blagoslovi-la se je zastava vrlo najredujoče dekliške Marijine družbe. Cerkevni govor je imel profesor dr. Josip Hohnjec.

Tirolski deželni glavar baron dr. Katzein je dne 2. oktobra v starosti 74 let umrl. Mož je bil voditelj tirolskih konzervativcev. Svoj čas je bil tudi predsednik državnega zbora, a je za časa nemirov, ki so nastali vsled Badenija, odstopil.

Mirovna prošnja nemških socialstov. Iz Monakova poročajo, da je tam podpisalo že nad 100.000 socialnih demokratov prošnjo za mir. Prošnjo so poslali nemškemu zveznemu svetu in nemškemu kancelarju v Berlinu.

Cepljenje koz. Notranje ministrstvo je odredilo, da se v vsaki deželi ustvari posebna okrožja za cepljenje. Vsako okrožje mora imeti svojega zdravni-ka. Ako treba, bo hodil zdravnik od hiše do hiše cepiti.

Plovba po Dravi pri Fali. Za plovbo splavov pri Fali se določa: Splavi smejo pluti samo skozi jezovo odprtino I na levem bregu Drave in dolžina posameznega splava ne sme znašati več kakor 30 metrov.

Stajerski strelci odlikovani. Narednik Mirko Ogorelec nam piše: Tudi mi Stajerski strelci smo ponosni, da pomagamo za obrambo domovine ter prav krepko odbijamo napade Lahov, ki hočejo tukaj predreti proti Trstu. Dokaz temu so najvišja odlikovanja, katera smo si zaslužili dne 24. julija t. l. Odlikovani so bili: četovodja R. Funk iz Radgona z veliko srebrno, Iskra A. iz Leitersberga z malo srebrno, narednik Mirko Ogorelec iz Sv. Barbare z železnim križcem s krono, četovodja Švab iz Maribora z železnim križcem, strelci Praprotnik Fr. iz Vuhreda, Rautar Anton iz Vuhreda in Kavčič Ivan z bronasto kolajno. Stajerci! Bodite prepričani, da bodo Vaši sinovi storili svojo dolžnost za domovino.

S svojimi telesi so vojaki šteli svojega dušnega pastirja. S Krasa poročajo, da je bil v bojih dne 11. sept. ranjen vojni kurat 1. polka iz Karlova Vukelič. Kroglo, ki mu je predrila desno stran pljuč, so zdravniki spretno odstranili, tako da je še upati, da Vukelič ostane pri življenju. Sedaj se nahaja v neki bolnišnici na Krasu. V izvrševanju svoje službe je došel Vukelič v ljuť sovražni ogenj in se ima zahvaliti samo junakom svojega polka, ki so ga šteli s svojimi telesi, da je ostal živ. Slugo mu je raznesla granata.

Prisrčne pozdrave iz strelskega jarka pošilja v domovino svojem Franc Jerič vsem Cirkovčanom in Sikolčanom, posebno pa svojim roditeljem, stanojočim v Sikoljah pri Pragarskem. — Pri istem polku se nahaja tudi koroporal Anton Beranič, posestniški sin, doma iz Cirkove pri Pragarskem, in pošilja svojim starišem, bratu in sestricam, kakor tudi vsem svojim rojakom Cirkovčanom najprisrčnejše pozdrave iz strelskega jarka.

Italijanska granata je zasula. „S. N.“ poroča: Velika nesreča se je pripetila babici Karolini Šusteršičevi iz Gorjanskega pri Komnu v okraju sežanskem. Dne 15. septembra je sovražna granata zadela njeno hišo in zasula nesrečno ženo. Komenski prebivalci so tedaj ubežali, med njimi petero babičnih otrok v starosti 3 do 15 let. Zasuta je strašno ječala pod razvalinami. Dospel je sanitetni oddelek in potegnili so jo izpod razrušenega zidovja. Leva roka ji je bila zlomljena, leva stran spodnjega života ranjena in opečena. Ta strahovita nesreča jo je zadela tem huje, ker je žena pričakovala v kratkem pomnožitve v družini. Odvedli so ubožico v vojaško rezerno bolnišnico in ji odrezali levo roko do pod pazduhe. Pohabljen in zapuščen se je prebudila iz narkoze. Dne 25. septembra je povila zdrava in zelo krepka dvojčka, dečka in deklico. Njen mož je v bojnih vrstah.

Novice od ogrskih Slovencev. Prekmurski list „Novine“ poroča: Dne 24. sept. po poldnevi ječe v Türnišči zgorelo gümlo i stale pa mnogo krme pri Trboča Ivana vdovici. Kvar je velik, štiri se pa povrne, zato ka je hralaba bila zavarvana. — Mro je v norišnici v Zalaegerszegi Bauer Jakob, bivši črenovski krčmar. —

Koleki za račune bodo znašali po razglasu naredbe finančnega ministra, ki izide v kratkem, sledeče: Kolek za račune do 20 K bo 2 v; do 100 kron bo 10 v; do 1000 K bo 20 v, in od več kakor 1000 K pa 50 v od vsake pole. Kolke se mora počez prepisati in sicer se lahko porabi podpis stranke in datum, ali pa se pritisne čez kolek stampilja osebe ali tvrdke, ki je izdala račun.

Kdo kaj ve? Pogreša se že dalje časa Mihael Iskra. Služil je pri trenu, Staffel E 14, vojna pošta št. 601. Če kdo kaj ve o njem, naj blagovoli naznaniti njegovi ženi Ani Iskra, viničarica v Ihovi, pošta Sv. Benedikt v Slov. gor.

Gospodarske novice.

Kako je z vinsko letino? Iz Slovenskih gorice se nam piše, da je vinska letina splošno srednja.

Vina se pridelava sicer povsod manj, kot se ga je pričakovalo, a kakovost je prav dobra. Posebno rizling je letos dobro dozorel. Slabše je uspel pošip in čr. vrste grozdja. Mošt ima povprečno 16% sladkorja, a ponekod celo 18.

Splošno se opaža, da vinogradniki letos vino držijo in ga ne prodajajo tako naglo kot druga leta.

Najvišje cene za vinski mošt? Po Mariboru in okolici so gotovi ljudje razširili vest, da se bodo za vinski mošt določile najvišje cene. Vprašali smo g. državnega kletarskega nadzornika, kaj je na teh vesteh resnice. Zavrnil nam je, da se mu še dosedaj ni poročalo, da bi vlada nameravala za vinski mošt nastaviti najvišje cene. Razlika glede kakovosti vina v posameznih krajih je tako velika, da je popolnoma nemogoče nastaviti najvišje cene, ki bi bile enako pravične za vse razmere. Verjetno je, da so to govorico o najvišji ceni za vinski mošt razširili ljudje, ki imajo največji interes na nizkih cenah.

Kje dobi mariborska okolica kruh. Prebivalstvo občin iz mariborske okolice dobi kruh samo v 3 mariborskih pekarijah. Te so: Šerbaum na Grajskem trgu, Josipina Kotnik v Tegetthoffovi ulici 81, in Janez Vigele na Meljanski cesti 14.

Prodaja kruha po gostilnah prepovedana. Namestniška naredba določa, da je prepovedana prodaja kruha po vseh gostilnah na Štajerskem.

Nakupovanje živine v mesecu oktobru. Nakupovalci živinoprometnega zavoda so dobili nalogo, da morajo pri nakupovanju živine v mesecu oktobru paziti na to, da se živinorejcem ne odvzame vprežne živine, da se more tako sejanje ozimne moteno vršiti. Ako bi kak nakupovalec zahteval od kmeta edine vprežne volje, naj se posestnik obrne s pritožbo na okrajno glavarstvo in naj se sklicuje na to, da brez vprežne živine ne more obsejati svojega polja in tudi ne spraviti pridelkov pod streho.

Vinske cene v Reki na Hrvaškem. Vino se plačuje v reški okolici, kakor poročajo ljubljanski listi, kmetom hektoliter po 200 K ali pa še več. V reških gostilnicah se prodaja 1 liter novega vina po 2 K 40 vin.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu ni bilo nobenega povpraševanja po tujem hmelju in se ga tudi ni nič pokupilo, oziroma poprodalo. Na zborovanju zveze avstro-ogrskih hmeljarskih društev v Žatecu z dne 24. sept. t. l. se je storil sklep, naj se priporoča vsem avstro-ogrskim hmeljarskim društvom, da naj hmeljarji tudi v prihodnjem letu znižajo površino hmeljskih nasadov in sicer za polovico, ker ni upati da bi se cene za hmelj tudi v bodočem letu zvišale. Nadalje so sklenili pozvati vse hmeljarje, da naj ne oddajajo letošnjih hmeljskih pridelkov za slepo ceno, oziroma za ceno, ki bi nikakor ne krila stroškov pridelovanja.

Sladkor se zopet podraži. Cena za kilogram sladkorja v kockah je od dne 1. oktobra naprej 1 K 17 v, v kartonih ali zavojih pa 1 K 15 v.

Vinogradniki, ki potrebujejo sladkor za zboljšanje vinskega mošta in napravo petifota, naj se obrnejo na državnega kletarskega nadzornika g. R. Petrovčana v Mariboru, okrajno glavarstvo. Za Štajersko je določenih v to svrhu 19 vagonov sladkorja.

Enake pravice za Ogrce in za Avstrijce. Na Ovrskem se sme za vsako osebo na mesec obdržati 18 kg zrnja, to je na leto 216 kg. Pri nas je dozdaj veljalo 132 kg za osebo in leto, a sedaj že baje računajo samo 80 kg.

Tečaj za perutninarstvo se bo vršil na deželni kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel. dne 29. oktobra. Predaval bo konzulent o. kr. poljedelskega ministrstva, g. Wieninger, nemški. Nemščine neveščim se bode predavanje raztolmačilo v slovenščini. Prijave se sprejemajo do dne 15. oktobra pri ravnateljstvu štajerske deželne poljedelske šole v St. Juriju ob juž. žel.

Za prevažanje krompirja v vsaki množini, torej tudi do 100 kg, se zahteva od sedaj naprej dovoljenje za prevažanje od pristojnega okrajnega glavarstva.

Cene za koruzo na Ogrskem. Ogrska vlada je izdala naredbo, s katero se določajo cene za koruzo in vporaba koruze ter promet s koruzo. Cene so do-

ločene sledeče: Za koruzo v strokih 26—32 K, za izluščeno koruzo 32 K 50 v do 38 K, za boljše koruzo izluščeno pa 37 K 80 v do 41 K. Cena za koruzo bo, začeni z oktobrom do meseca maja 1917, vsak mesec višja.

Kaj je z mlino? Mnogi kmetijski mlinci, kjer je komisija že pregledala zaloge žita, še sedaj niso pričeli mleti. Kje je vzrok? Na uradnem mestu se nam je povedalo, da mlinci ne smejo prej začeti svojega obratovanja, dokler mlinar žita, ki ga je komisija določila za oddajo, ne odda vojno-žitno-prometnemu zavodu. Ako je zaseženo tudi žito ubogih, se lahko zanje prisi pri namestnji. Ponekod so ljudomili glavarji sami odredili, da se ubogim vrne vse žito. Radi kart za mlin pa ni treba nikomur hoditi osebno na glavarstvo, ampak naj občine karte za posestnike uradno pošljejo na okrajno glavarstvo. S tem se prihrani mnogo nepotrebnih potov.

Vojaški dopusti za praznike. Vojaške oblasti so odredile, da se mora vojakom, v kolikor dopuščajo službene razmere, dati na prosto (dopusti) sledeče praznike: Za rimske katolike, protestante, unitarce in starokatolike popoldan 24. decembra, potem 25. in 26. december 1916 ter 6. januar 1917 po novem koledarju. Za grško-katoliške vojake, za pravoslavne popoldan 6. januarja, 7. 8. in 19. januar 1917 po novem koledarju ter popoldan 6. in 7. oktober 1916. Za jude 8., 9., 10. in 11. oktober 1916 in 6. januar 1917. Ta odločila veljajo tudi za vojno-vjetniška taborišča in delovne prostore izven taborišča.

Krmljenje z želodom je na pravem mestu samo pri prašičih, kajti samo te živali ga prav dobro izkoristijo in jim prav nič ne škoduje, med tem ko upliva pri govedih in konjih več ali manj neugodno. Špeh prašičev, krmljenih z želodom, je mnogo boljši od špeha z želodom nekrmljenih prašičev, on je jedrnat, bolj gost in ima tudi izborn okus. Vsakemu pitalnemu prašiču se da na dan lahko po ½—1 kg želoda. Ker pa vsebuje želod razmeroma le malo beljakovin, zato je treba, da se poklada prašičem poleg želoda in druge vodene krme tudi nekoliko takšne, ki vsebuje mnogo beljakovin, kakor otrobe, sezamove ali orehove tropine itd. Želod naj se poklada prašičem naravnost cel, še boljše pa je, da se ga prej posuši in na to zdrobi ali na debelo zmelje. Želodovemu zdrobu naj se primeša tik pred pokladijem nekoliko žitnega zdroba ali pa drugih močnih krmil in sicer teh od ene četrtinke do dve tretinki.

Krompirjev sir. V gospodinjstvu, kjer je mnogo otrok, torej vedno dosti lačnih in praznih želodcev, je krompirjev sir posebne vrednosti, ker je prvič jako dober in drugič, ker se jako poceni da napraviti. 5 kg belega močnatnega krompirja se skuha, potem olup in pretlači. K temu se primeša 1 kg kislega mleka in nekaj kumine. Kislo mleko mora biti prav gosto in ne vodeno. Ta zmes naj se potem dobro zmeša ter poleti dva, pozimi pa štiri dni pusti stati v kleti. Po preteku tega časa naj se dobro ugneje ter razdeli v kose, ki naj se nalože v košarico ter dobro pokrijejo, da ne pridejo muhe do njih. Posuše naj se potem na zraku v senci in nato shranijo v kleti v kakem nalašč za to pripravljem loncu. V 14 dneh je sir dober za uživanje.

Da se obvaruje žito snetjavosti, namaka se ga, namesto v galečni, lahko v formalinovi raztopini. Formalinova raztopina za namakanje žita za sejanje se napravi tako-le: V kakšno kad ali kakšno drugo posodo se prilije na vsak hektoliter vode četrtinko litra 40%nega formalina in nato vse skupaj dobro premeša (formalin se dobi v lekarnah). To raztopino se mora napraviti tik pred nameravanim namakanjem. Hektoliter takšne zmesi zadostuje za 3 kvintale žitnega zrnja. Ko se je raztopino napravilo, se vsuje seme v kakšno kad in zlije na žito toliko formalinove raztopine, da pokrije površino žita za ped na visokem. Nato se seme s kolcem dobro premeša ter snet in drugo nesnago s površja raztopine posname. V tej raztopini naj se namaka seme 10—15 minut, k večjem pol ure. Nato naj se raztopina odlije in namočeno seme na tanko razširi, da se osuši. Med sušenjem naj se seme večkrat s kako lopato ali pa z vevnico premeša. Ko se je seme tako osušilo, da se več drugo ob drugo ne sprijemlje, naj se ga takoj poseje. Če se namerava spraviti to seme v vreče, se naj vzame vreče, ki še niso bile uporabljene za žito, sicer je lahko mogoče, da se seme, spravljeno v vreče, v katerih je bilo prej žito, zopet okuži s trosi sneti. Če drugih, novih vreč ni pri rokah, naj se pa stare vreče, preden se jih za namočeno žito porabi, namoči v formalinovi raztopini in jih nato posuši. A na vsak način pa se naj strogo pazi, da se pripravi formalinova raztopina natančno po tem navodilu, a pazi pa tudi na to, da se ne bo seme namakalo v nji nad prej označeni čas. Ta način namakanja žitnega semena ne uniči samo sneti, marveč ima tudi to dobro, da na ta način namočeno zrnje ni škodljivo ne ljudem in ne živalim. V tej raztopini namočeno seme se lahko uporabi za živež, če ga po dovršenem sejanju kaj ostane.

Kako shranjujmo sadje. Preden se sadje dene v sadno shrambo, naj se ista najprej prav dobro pre-

zrači, nato okna zapre in zažvepla. Za vsak kubični meter prostora naj se vzame po 1 gram žvepla, deno v kakšno kozico žrjavico in vrže nanjo to žveplo. Da se sadje dalje časa ohrani, mora biti shramba hladna in rajši nekoliko bolj vlažna nego presuha. Zelo važno je, da nima sadna shramba nikakega tuje duha, kajti hranjeno sadje vleče razne duhove rado nase in če se jih navzame, dobi njegovo meso zoperen okus in duh. Ako je sadna shramba prevlažna, se razvijajo razne glivice, ki povzročajo potem gnitje sadja. Če se taka shramba prav pridno prezračuje, odvrne se od sadja tudi to nevarnost. Je pa shramba presuha, sadje premočno uvenc. V takem slučaju naj se tlak shrambe večkrat poškopri z vodo, ali pa naj se postavi v njo posoda z vodo. A tudi svetloba in poleg se gorkota povzročita prehitro zoritev sadja, zato naj se poskrbi, da bo shramba ne le hladna, ampak tudi kolikor mogoče temna.

Kako se hranijo limone? Ker sedaj pogosto po deželi manjka limon, je dobro hraniti lupinje, katere prav pogosto nadomestujejo limone. Dobro osnažene limonine lupinje naj se nekoliko osuše ter potem vložijo v dobro zamašeno steklenico in sicer med soljo ali pa med sladkorjem.

Razne novice.

Polkovne zastave. Z ozirom na dejstvo, da je vsled novodobnega vojevanja nemogoče, da bi igrale vojaške zastave na bojišču nekdanjo svojo slavno vlogo in da mnogokrat celo ovirajo brezobzirno razpolaganje s četami, je armačno vrhovno poveljstvo odredilo, da se spravijo polkovne zastave v domače posadke ter izročijo varstvu nadomestnih krdel.

Požar uničil ogrsko mesto Poprad. Dne 1. oktobra je izbruhnil v malem ogrskem mestu Poprad požar, ki je v kratkem času upepelil 120 poslopij in 300 družin je bilo brez strehe. Požar je baje povzročila mačka, ki se je grela na ognjišču in se ji je pri tem vnela dlaka, na kar je zbežala na parno ter s tem zanelila požar.

Naselbina blaznih na Sedmograškem. Ogrska vlada je svoj čas ustanovila na Sedmograškem naselbino blaznih ljudi. Poslala je tje take umobolne ljudi, ki niso tako nevarni, da bi morali prebivati v blaznici. Nastanjeni so bili ti blazni v okolici Dieš-Szentmartona in sicer pri ondotnih rodbinah, koder so opravljali lahka poljska dela. Vseh skupaj je 800 duš. Z ozirom na to, da ogrožajo Rumuni tudi ta kraj, je vlada odredila, da se vsi ti blazni presele v jetnišnico v Nagyvendu.

Sleparška industrija. Na Danskem niso dobri prijatelji Nemčije, še zaradi vojne leta 1864. Sedaj je Danska pač nevtralna, ker služi vsled vojne veliko denarja. Bila je to vedno bogata dežela, a sedaj je bogastvo postalo uprav velikansko. Največ pa je Danska v sedanji vojni zaslužila z izvozom živil v Nemčijo in Avstrijo, zaslužila pa je toliko več, ker je vse polno njenih trgovcev in tovarnarjev sleparilo. Na Danskem je kar čez noč nastalo vse polno tovarn za izdelovanje konzerv, mila itd. Izdelovale so golaš-konzerve, jetrne pastete, klobase itd. A menda vse v znamenju „Osveže za leto 1864.“ Jetrna pasta je bila narejena iz repe in zelja, golaš in klobase iz mesa erknjenih konj in mačkov ali počgan, a milo je bilo iz krede in pepela, brez masti. Se le ko so v Berlinu ustanovili centralno nakupovalnico, se je dalo to sleparijo nekoliko omejiti. Zdaj sleparijo na Danskem zlasti s kockami za juho in prodali so jih že mnogo milijonov, ko je še le prišlo na dan, da te kocke ne samo, da niso nič vredne, nego da so tudi zdravju škodljive.

Ugrizla ga strupena miš. O. Vuko Klaič, posestnik v vasi Popoviči, je hotel ubiti v svoji hiši miš. S kunjjo jo pograbi za rep, pri tem ga pa miš ugrizne v roko. Čez par dni mu je roka znatno otekla, zato je šel v bolnišnico, kjer se je dognalo, da ima zastrupljeno kri. Seveda pomoč je bila že prepozna, ter je revež za zastrupljenjem krvi kmalu nato umrl.

Petelin na bojišču. Krakovski list „Nowa Reforma“ piše: Naši vojaki so večkrat opazovali, da so se za časa nočnih pohodov, patrolnih obhodov, izpadov itd., po krajih, ki jih je prebivalstvo popolnoma zapustilo, naenkrat začeli oglašati petelini, katerim so zopet odgovarjali drugi. Ščasoma so potem dognali naši vojaki, da to niso petelini, temveč nočne straže in patrolje rusko-sibirskih polkov, ki so tako naznanjale svojim četam, da se bližajo kje sovražne patrolje.

V krčmi. Mestni gospodič stopi v neko kmečko krčmo, kjer je bilo vse polno muh. Nevoljen reče krčmarju: Dajte lačnim muham vendar tudi kaj jesti! — Hitro jim prinesem, reče krčmar, le ukažite prej muham, da se vsedejo!

Dopisi.

Maribor. Glede razmer na našem Glavnem trgu moramo spregovoriti resno besedo na naslov mestnega tržnega nadzorstva. Vsak dan se pritožujejo ljudje z dežele, ki prinašajo pridelke na trg, da se proti njim odurno postopa. Za vsako malenkost se grozi s kaznijo in zaporom. Mnogi mestjani celo sami priznavajo, da če se bo še nadalje nad kmeti, ki pripeljejo živila na trg, tako kričalo, kakor n. pr. zadnje soboto nad neko kmetico, ki je pripeljala voz zelja, ni nobeno čudo, ako bo mariborski trg nazad-

nje brez vseh živil. Slišimo, da se je v tem oziru vložila pred delj časa pritožba na merodajno mesto, ki je baje že ugodno rešena.

Maribor. Da se odpravijo razni nedostaki pri prodaji krompirja v Mariboru, je mariborski mestni magistrat določil za mestno prebivalstvo posebne karte za krompir, ki se bodo začele izdajati še ta teden.

Maribor. Dne 2. oktobra se je posestnici Mariji Zorko, ki se je pripeljala od Sv. Antona v Slov. gor., da bi se poslovila od moža, ki odrine te dni na bojno črto, splasil konj v Tegetthoffovi cesti in zbežal proti franciškanski cerkvi. Na vozu je se tudi sedela viničarka Ivana Toplak. Obe ženski sta padli z voza tako nesrečno, da so jih morali spraviti v tukajšnjo deželno bolnišnico. Marija Zorko se bori s smrtjo. Tudi Ivana Toplak je na glavi zelo težko poškodovana.

Hoče-Reka. V ponedeljek, dne 2. oktobra, je bil tukaj pokopan velezaslužni g. nadučitelj iz Reke Konrad Mejovšek, star 60 let. Pokojni je bil vzgleden in nad vse vesten učitelj in vzgojitelj mladine, skrben oče svoji družini ter navdušen in ves vnet za svoj mili slovenski jezik. Ves se je žrtvoval v prid in blagor ljube domovine, katero je ljubil iz dna svojega srca. K pogrebu so prihiteli njegovi prijatelji od blizu in daleč, da so mu tako izkazali zadnjo čast. Naj mu Vsemogočni poplača njegovo delo in trud z nebeško krono! N. v. m. p.!

St. Ilj v Slov. gor. Kmetijsko bralno društvo vabi domačine in sosedje k prirreditvi v nedeljo, dne 8. t. m., ki se vrši v Slovenskem Domu ob priliki godu Njegovega Veličanstva v prid zbirki za vojne potrebe. Spored: „V mraku“, mešan zbor. „Junaska Blejke“, igra v 4 dejanjih. Deklamacija: „Naročilo.“ „Jeza nad petelinom in kes“, igra v 2 dejanjih. Deklamacija: „Slovenci cesarju.“ „Zaostali ptič“, mešan zbor. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina običajna. Prepričala se hvaležno sprejemajo.

Sv. Trojica v Slov. gor. Pretekli mesec smo spremili k večnemu počitku dobro gospo Mar. Rauter, ženo posestnika in čevljarja. Nemila smrt nam jo je prezgodaj vzela. Lahka bodi ji domača zemlja!

Sv. Jurij ob Pesnici. Viničarja Orgl na Pesnici sta dala vse svoje 4 sinove cesarju. O dveh se dolgo nič ni izvedelo; šele nedavno je bilo sporočeno, da je Alojz že meseca majnika lani na ranah umrl nekje na Ogrskem, Jakob pa padel dne 13. jun. 1915 pri Pieczarni na ruskem bojišču. — Jan. Skrinar iz Jurskega vrha je v vojni službi obolal ter že koncem julija t. l. umrl na Dunaju. — Zadnje dni so pa zopet naši zvonovi pošiljali zadnje pozdrave junaku ob Soči, 25letnemu Janezu Judar iz Vršnika, ki je padel dne 25. sept.; bil je že na ruski fronti v Galiciji, kjer so mu ozeble noge; služboval je potem dalje časa kot vežbalec v zaledju, dokler ni prišel že zopet na fronto, proti izdajalskemu Lahu, kjer ga je zadel šrapnel v glavo. Rajni Janez je bil blag fant, nad vse priden delavec kot zidar, zelo marljiv in zgleden sin. Bil je pri mladeniški Marijini družbi vrl član ter vnet naročnik „Slov. Gospodarja“; s čitanjem se je izobraževal sam, zato je tudi pri vojakih naglo napredoval in bil že četovodja. Tudi njegov oče je med tem že moral k vojakom, tembolj torej žaluje mati, sestri in bratec. Janez, podeli ti Bog z drugimi vrlimi junaki vred svoj mir!

Sv. Jurij ob Pesnici. Prejšnji mesec je bila tu pokopana previtkarica Ana Habit, rojena v cesarjevem letu 1830. — Deževje je po večini naših vinogradov naredilo veliko škodo, le v nekaterih legah se ne pozna toliko. A kapljica bo dobra, če ostane vsaj zanesorej lepo vreme.

Veržej. Dne 23. sept. je umrl tukaj po 5letni mučni bolezni v 72. letu svoje starosti širši okoli dobro znani občinski tajnik g. Anton Košar, obovan za 40letno zvesto službovanje. Pokojnik je bil naobražen in obenem nadarjen mož, ki je ne le v domačem trgu, marveč dolga leta tudi za okoliške občine opravljal tajniške posle, vodil razne volitve, izdeloval pomoči potrebnim razne prošnje, prizive, in pritožbe i. dr., ter kot dober svetovalec užival spoštovanje doma in pri oblastvih. Spomin na uglednega moža bo živel tudi po njegovi smrti še dolgo v hvalo dolžnih mu sreih. Zapustil je vdovo in 2 hčeri. V družini je bil skrben oče in moder vzgojitelj. Naj v miru počiva!

Vuzenica. Naša vojna pobožnost pri D. M. na Kamnu se je v nedeljo lepo izvršila, ljudstva ogromno. Prišli so tudi od Sv. Primoža s procesijo. Za vdove in sirote smo nabrali 30 K. Bog usliši naše prošnje! — V soboto smo pokopali pridnega mladeniča Janeza Črešnik iz Dravč. Bil je star 29 let in previden s sv. zakramenti.

St. Janž pri Spodnjem Dravogradu. Vsi naročniki „Sl. G.“ prosimo za pojasnilo, kako in kam se naj obrnemo, da bi spet smeli na domačih mlinih mleti? — Odgovor: Obrnite se potom občine ali kar naravnost sami s pismom na o. kr. okrajnega glavarja v Slovenjgradu, blag. g. barona Neugebauerja. V pismu povejte, ali meljete samo za se ali tudi za druge. Ako meljete samo za se, povejte v pismu, da se zavezete samo za se mleti. Ako meljete tudi drugim za plačilo, navedite v pismu one posestni-

ke, katerim mislite mleti, kajti samo tako je glavarstvu kontrola mogoča.

Ormož. V vseh vinogradih se bere.

Ljutomer. Branje se nadaljuje. Vinogradi dajejo manj, kakor se je mislilo. Kapljica izborna. Povprečna cena 2 K.

Mala Nedelja. Tukaj je umrla dne 15. sept. po daljši in zelo mučni bolezni Marija Karba v 65. letu svoje starosti. Bila je blaga žena in dobra mati svojim otrokom. Le križ nam sveti govori, da zopet vidimo se nad zvezdami! Naj počiva v miru. Dobri rodbini pa odkrito sožalje.

Sv. Florijan pod Bočem. Dne 24. sept. je mirno zatisnil trudne oči 72letni dobri oče Blaž Stres v Zg. Svinem. Na veliko nedeljo je on redno nosil Zveličarja pred nebom. Nebeški Zveličar mu je zdaj vse poplačal in mu tudi razodel, kje je pogrešani sin-vojak Jernej.

Celje. Padel je na italijanskem bojišču enoletni prostovoljec Ljudovik Wenedikter, sin tukajšnjega sodnega svetnika Ljudovika Wenedikter.

Celje. Kakor poroča „Tagespošta“ z dne 21. sept., je bil odlikovan s srebrnim križcem s krono Franc Paimann, nadogrnjar gorsk. art. bat. 3-3, ki se nahaja začasno v Ljubecni pri Celju. Imenovani ni sicer naš somišljenik, toda bil je nam Slovenecem vedno naklonjen, zakar mu tudi pri tej priliki najiskrenejše čestitamo. Dobro nam je znano, da se je že bil celih 17 mesecev neprestano v Galiciji in tudi proti Italijanom. Spolnil je vedno do zadnje pičice svojo dolžnost napram svoji domovini ter bil vedno vojak z dušo in telesom; spolnjeval pa je tudi svoje dolžnosti do svoje družine, staršev, bratov in sestre. Kako ga je bolelo srce, ko se je jelo govoriti o italijanski vojni napovedi, kajti njegova žena in otroci so se nahajali takrat na skrajni meji Italijanske. Pohiteti jim na pomoč, mu ni bilo mogoče. Dobro mi je znano, kako je on pozno v noč, po dopolnjenem, trudapolnem delu vendar še napisal vsak dan skoro tri kartice, za svojo ženo, svojo mater in svoje brate in sestre. Kakor sem že omenil, ni naš somišljenik, vendar moramo reči tudi mi slovenski fantje: Vsa čast pred takimi možmi in Avstrija je ponosna na nje! — Artilerist njegove baterije.

Laški okraj. Žitni komisijonar za laški okraj, g. Konrad Elsbacher, trgovec v Laškem, je dal nedavno tega po župnih in občinskih uradih razglasiti, da se računata za eno osebo 80 kg žita na leto. A „Slovenski Gospodar“ pa piše v zadnji številki stran 2, da se sme računati za eno osebo 132 kg žita na leto. Kdo ima prav? Saj menda za naš okraj ne veljajo druge postavbe, kakor za ostale?! — Odgovor: Ni ti namestništvo, ni ti notranje ministrstvo še ni do sedaj razglasilo drugega, kakor da se sme računati 132 kg žita za osebo na leto.

Trbovlje. Dne 27. sept., ob 7. uri zvečer, je izbruhnil v rudniških kozolcih za bolnišnico na Vodah, v katerih se je nahajalo več vagonov čresla, tudi mnogo drugih tvarin. Rudniška požarna bramba, ki je bila precej hitro na lieu mesta, je požar le omejila. Šele trboveljsko prostovoljno gasilno društvo, katero je s čudovito naglico prihitelo na pomoč, je pričelo z gašenjem in res se je združenim gasilcem in vojaštvu kmalu posrečilo, požar popolnoma udušiti. V bližini se nahajajoča poslopja, posebno še Mrvarjeva delavnica, so bila v veliki nevarnosti, a vendar so zgoreli le vsi trije rudniški kozolci. Skoda je visoka, ker presega baje svoto 15.000 K, zavarovalnina je pa neznatna. Zažgali so otroci, kakor navadno.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 5. oktobra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 4. oktobra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Na višinah pri Petrovem se je vnovič izjalovilo več rumunskih napadov. Sovražnik je pustil v naših rokah 60 vjetnikov. Južno od Sibirja je bil sovražni bataljon, ki se je še klatil okrog, popolnoma uničen. Vzhodno od Veres Torony (Črvena veža) smo zavzeli na več mestih gorski omejni greben. Dalje proti vzhodu so prodirale avstrijske in nemške čete proti Fogarašu. Na več delih sedmograške vzhodne fronte so bili rumunski napadi odbiti. Samo ob Malem Koku je zamogel sovražnik svoje postojanke pomakniti naprej.

Rusko bojišče.

Fronta generala generala kavalarije na d. vojvode Karola: Nobenih posebnih dogodkov. Fronta generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Pri armadi generalnega polkovnika pl. Terstjanskoga so v popoldanskih urah zopet oživel ruski napadi. Bojišče se je raztezalo od

Svinuhija notri do Kiselnja. Glede srditosti je bila bitka slična oni prejšnjih dni in tudi uspeh je bil isti, popolni sovražni poraz z izvanredno velikimi izgubami. Posebno se je odlikoval črnovojniški pešpolk št. 24.

Italijansko bojišče.

Na Kraški gorski planoti je bil popoldne sovražni topovski ogenj in ogenj metačev min zelo hud. Tudi ponoči je bilo delovanje artilerije in metačev min na tem ozemlju precej živahnejše, kakor po navadi. Danes je napadal sovražnik na obeh straneh Opatjegasela, je vdrl v naše najprednejše järke, toda bil je takoj zopet vržen iz jarkov. Oddelek sovražnih letal je brezuspešno metal bombe na Nabrežino.

Na koroški fronti je sovražna artilerija obstreljevala več krajev v Zilski dolini. Naša artilerija je pa obstreljevala Timavo. Na fronti doline Fleims se nadaljuje topovski ogenj. Sovražni napad na ozemlju pri Colbricon je naš topovski ogenj izjalovil. Na gori Cimone so naše čete zavsem izkopal 6 strojnih pušk.

Balkansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

Oddelek pomorskih letal je metal dne 3. oktobra uspešno bombe na vojaške naprave pri Sv. Kancijan in Staranzanu. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Mornariško poveljstvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 4. oktobra.

Francosko bojišče.

Ob Sommi vedno hujši artilerijski ogenj, popoldne je pa bil skrajno hud na ozemlju Morval-Bouchavesnes. Močni francoski napadi na naše postojanke Saily-Rancourt, v gozdu Pierre Vaast in v južnem delu gozda so bili v bojnem metezu odbiti. Plen: 1 častnik, 128 mož in 2 strojni puški. Angleški sunki pri Thiepvalu so bili odbiti.

Balkansko bojišče.

Obkoljevalnemu napadu nemških in bolgarskih čet so se rumunske čete, ki so bile izkrcane na bolgarskih tleh na onkraj Donave pri Rahovem južno od Bukarešte, izognile na ta način, da so se v vsej naglici spustile v beg.

Cesarjev god na Slovenskem Štajerju.

Cesarjev god se je včeraj, dne 4. oktobra, slavil po celem Slovenskem Štajerju zelo slovesno. V Mariboru so prem. g. knezoškof darovali za cesarja slovesno sv. mašo, katere se je udeležilo veliko ljudstva ter zastopniki vojaštva in uradov.

Laški minister divja.

Laški minister Bisolati je imel povodom odkritja neke vojne spominske plošče govor, v katerem je strastno navduševal poslušalce za vojsko ter ves razdivjan izustil besede, da so naše armade iz severnih gozdov pobegle roparske družali. Naši vojniki se bodo ministrski surovini na svoj način zahvalili za to nizkotno in brezokusno razžaljenje.

Bukarešt gori.

Kakor poroča nemški letalec iz Sofije, je Bukarešt vsled zrakoplovnih napadov v plamenu. Celi deli mesta gorijo. Vjet rumunski letalec pripoveduje, da imajo zračni napadi na Bukarešt strašne učinke. Nekateri deli mesta so uničeni. Požari traja jo po cele dneve, ker pri požarnih brambah pomanjkuje ljudi.

KNJIZEVNE NOVOSTI.

Najprimernejša knjiga za vojake. Z dovoljenjem preč. kn.-sk. lavantinskega ordinariata so izšli: „Nedeljski evangeliji s kratko naobračbo zlasti v korist krščanskim vojakom.“ Knjiga vsebuje evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta, povrhu pa še kratko razlago in naobračbo za vojaške razmere. Vojak, ki se ne more udeleževati redne službe božje, naj seže z veseljem po tej knjizici, ki mu bo milo nadomestilo za nedeljsko prerorenje v domačiji in blago hladilo za upa, poguma in tolažbe potrebno dušo. Knjiga obsega v mali žepni obliki 93 strani in stane 25 vin. Vojaki jo dobijo, če to želijo, tudi zastonj. Naslov za naročila je: Knezoškofijska pisarna v Mariboru. — Ravnotam se dobi tudi knjiga v nemškem jeziku iste vsebine, katero je spisal profesor dr. Slavič. Komad stane 30 vin. Tudi nemško knjigo dobijo vojaki zastonj.